

Received: January 16, 2023

Revised: October 24, 2023

Accepted: December 5, 2023

การศึกษาปัญหาการนิเทศออนไลน์ของนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรบัณฑิต

แขนงหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

The study of the Online Supervision Problems of Graduate Diploma Program Students
(Teaching Profession Student Teachers), Curriculum and Instruction,
Sukhothai Thammathirat Open University

ศิตา เยี่ยมขันติถาวร (Sita Yiemkuntitavorn)^{1*}

จรีลักษณ์ รัตนพันธ์ (Jareeluk Ratanaphan)²

*Corresponding author

E-mail: sita_1383@hotmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัญหาการนิเทศออนไลน์ของนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรบัณฑิต แขนงหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ซึ่งเป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ กลุ่มเป้าหมายคือ นักศึกษาระดับประกาศนียบัตรบัณฑิต ประจำปีการศึกษา 2565 ที่ลงทะเบียนชุดวิชา 20596 การฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู 2 กลุ่ม จำนวน 13 คน ได้มาโดยวิธีการเลือกแบบเจาะจง เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยการสัมภาษณ์ออนไลน์ผ่านโปรแกรมไมโครซอฟท์ทีม ด้วยวิธีการสนทนากลุ่ม เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ แนวคำถามสำหรับเป็นประเด็นเพื่อศึกษาปัญหาการนิเทศออนไลน์ในเชิงลึก วิเคราะห์ข้อมูลการสนทนากลุ่มโดยใช้การวิเคราะห์เนื้อหา จากการศึกษา พบว่า ปัญหาในการนิเทศ ประกอบด้วย 1) นักศึกษามีภาระงานที่แตกต่างกันนอกเหนือจากการทำแผนจัดการเรียนรู้ และการจัดการเรียนรู้ตามแผนจัดการเรียนรู้ 2) นักศึกษาขาดสื่อเทคโนโลยี อินเทอร์เน็ต โดยเฉพาะเครื่องมือการบันทึกภาพการจัดการ

¹ รองศาสตราจารย์ประจำสาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

(Associate Professor, School of Educational Studies Sukhothai Thammathirat Open University)

² รองศาสตราจารย์ประจำสาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

(Associate Professor, School of Educational Studies Sukhothai Thammathirat Open University)

เรียนรู้ที่เหมาะสม 3) วิถีทัศน์ที่ได้ในการจัดการเรียนรู้มีเพียงมุมเดียว 4) การสะท้อนผลการจัดการเรียนรู้ขึ้นกับคุณภาพของคลิปวิดีโอทัศน์และการนำเสนอของนักศึกษา

คำสำคัญ ปัญหาการนิเทศออนไลน์ นักศึกษาระดับประกาศนียบัตรบัณฑิต หลักสูตรและการสอน

Abstract

The objective of this research was to study the online supervision of Student Teachers of Graduate Diploma Program (Teaching Profession), Curriculum and Instruction, Sukhothai Thammathirath Open University. The qualitative research was used in this study. The target group was the student teachers of Graduate Diploma Program (Teaching Profession), Curriculum and Instruction, who enrolled in the subject 20596 Teacher Profession Practicum in the academic year 2022, 13 students in two groups obtained by cluster random sampling. The data was collected by the focus group interview, and the Online Supervision Problems guideline questions for focus group interview served as the research instrument. The focus group data were analyzed using content analysis. The result of this study revealed the Online Supervision Problems were as follows: 1) students had different levels of workload, 2) lack of ICT teaching equipment and internet access 3) teachers could see only one angle in the video, 4) the reflection of learning management depends on the quality of video clips and student presentations.

Keywords: Online Supervision Problems, Graduate Diploma Program students, Curriculum and Instruction

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การนิเทศการจัดการเรียนรู้เป็นงานที่มีความสำคัญอย่างมากต่อการเพิ่มประสิทธิภาพการศึกษา และเป็นหนึ่งในรายวิชาหรือชุดวิชาที่นักศึกษาครูต้องลงทะเบียนเรียนเพื่อให้นักศึกษาได้เห็นกระบวนการต่าง ๆ ในการจัดการเรียนรู้ การเสริมสร้างประสบการณ์ในการจัดทำแผนการเรียนรู้ และการจัดการเรียนรู้ตามแผนจัดการเรียนรู้ที่ได้พัฒนาขึ้นในสถานการณ์จริง

ในการเรียนระดับประกาศนียบัตรบัณฑิตของมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราชได้กำหนดให้มีชุดวิชาที่มีลักษณะครอบคลุมการนิเทศการจัดการเรียนรู้ นั่นคือ ชุดวิชา 20596 การฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู

(การฝึกปฏิบัติวิชาชีพระหว่างเรียน) ซึ่งเป็นการฝึกปฏิบัติวิชาชีพระหว่างเรียน (Practice during Class) จำนวน 1 หน่วยกิต นักศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิต แขนงวิชาหลักสูตรและการสอน สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ทุกคนต้องเรียนวิชานี้และปฏิบัติตามขั้นตอนที่ระบุไว้ตามแผนกิจกรรมประกอบชุดวิชาดังกล่าว

จากการศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิต หลักสูตรและการสอน พบว่า ชุดวิชา 20596 การฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู กำหนดการจัดการเรียนรู้ให้นักศึกษาได้ฝึกปฏิบัติการ 3 ภาคเรียนคือ ภาคเรียนที่ 1 ชุดวิชา 20596 ชั้นที่ 1 (การฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูระหว่างเรียน) ภาคเรียนที่ 2 ชุดวิชา 20596 ชั้นที่ 2 (การปฏิบัติการสอนในโรงเรียน 1) ภาคเรียนที่ 3 ชุดวิชา 20596 ชั้นที่ 3 (การปฏิบัติการสอนในโรงเรียน 2) และ 20596 ชั้นที่ 4 (การสัมมนาเข้มประสบการณ์วิชาชีพครู) ในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูนักศึกษาจะต้องสังเกตการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา การจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ การทดลองสอนในสถานการณ์จำลอง และสถานการณ์จริง การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ การออกแบบทดสอบ ข้อสอบหรือเครื่องมือวัดผล การตรวจข้อสอบ การให้คะแนน และการตัดสินผลการเรียน การสอบภาคปฏิบัติและการให้คะแนน การวิจัยแก้ปัญหาผู้เรียน การพัฒนาความเป็นครูมืออาชีพ การพัฒนาบุคลิกภาพ มนุษย์สัมพันธ์ ศึกษางานฝ่ายต่าง ๆ ในโรงเรียน แผนงานโครงการ บริบทของสถานศึกษาการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ฝึกปฏิบัติวิชาชีพ ทั้งนี้เพื่อบรรลุตามวัตถุประสงค์หลักของการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ซึ่งประกอบด้วย

- 1) มีความพร้อมที่จะรับการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู
- 2) มีความรู้ ประสบการณ์ และปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ของครูเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ และงานฝ่ายต่าง ๆ ในสถานศึกษา และมีความสัมพันธ์กับผู้ปกครองและชุมชน
- 3) วางแผนการจัดการเรียนรู้โดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ จัดสภาพแวดล้อม และปฏิบัติการสอนตามที่ได้รับมอบหมายได้
- 4) มีความสามารถในการวัดและประเมินผลการจัดการเรียนรู้
- 5) ปฏิบัติตนตามมาตรฐานความรู้วิชาชีพครูและสมรรถนะของครูสภาได้ เหมาะสมกับการประกอบวิชาชีพครู มีคุณธรรม จริยธรรมและเจตคติที่ดีต่อการปฏิบัติงานในวิชาชีพครู
- 6) มีทักษะการบริหารงานวิชาการและการปฏิบัติงานในหน้าที่ตามวิชาชีพครู
- 7) มีคุณสมบัติที่เหมาะสมกับการประกอบวิชาชีพครูและเป็นพลเมืองที่ดี

ก่อนปีการศึกษา 2564 ชุดวิชาดังกล่าวจัดการเรียนการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสานผ่านเอกสารประมวลสาระร่วมกับการสัมมนาเสริมแบบเผชิญหน้า (Face to Face) โดยอาจารย์ที่ปรึกษาจะเป็นอาจารย์ที่มีความเชี่ยวชาญตรงกับวิชาเอกที่นักศึกษาเลือก นักศึกษาจะมีโอกาสพบปะอาจารย์ที่ปรึกษาในการเข้าสัมมนาเสริมในชุดวิชาอื่น ๆ ในหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิต แขนงหลักสูตรและการสอน รวมทั้งวันเข้ารับ

การนิเทศ ดังนั้น นักศึกษาจะมีโอกาสพูดคุยกับเพื่อแก้ไขแผนการจัดการเรียนรู้ ทราบข้อบกพร่องของตนและสอบถามข้อผิดพลาดในการจัดการเรียนรู้ในวันเข้ารับการนิเทศจากอาจารย์ที่ปรึกษาในรูปแบบเผชิญหน้า

แต่ช่วงเวลา ตั้งแต่ปีการศึกษา 2564 - 2565 เป็นช่วงเวลาเกิดสถานการณ์แพร่ระบาดของไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) การจัดการเรียนรู้ทั่วโลกได้รับผลกระทบอย่างมาก โรงเรียนหลายแห่งไม่สามารถจัดการเรียนรู้แบบเผชิญหน้าได้ (Mette, 2020) การนิเทศการจัดการเรียนรู้ในช่วงเวลาดังกล่าว จึงต้องมีการเปลี่ยนแปลง ทั้งตัวนักศึกษา โรงเรียน และนักเรียนที่นักศึกษาสอน ทำให้ทางแขนงหลักสูตรและการสอนต้องมีการเปลี่ยนรูปแบบการจัดการเรียนรู้และการนิเทศนักศึกษาที่ลงทะเบียนปีการศึกษาดังกล่าวผ่านทางออนไลน์เท่านั้น จากการสังเกตการนิเทศการสอนออนไลน์ในช่วงเวลาดังกล่าว ผู้วิจัยพบปัญหาบางประการในการจัดการนิเทศ เช่น นักศึกษาไม่สามารถส่งวิดีโอได้ตามกำหนดเวลา ไม่มีนักเรียนเข้าชั้นเรียนในกลุ่มนักศึกษานอกระบบ เป็นต้น อย่างไรก็ตาม มหาวิทยาลัยยังไม่มีเปลี่ยนแปลงรูปแบบการนิเทศให้กลับไปเผชิญหน้าได้ดังเดิม จึงควรมีการทบทวนข้อดีและข้อเสีย รวมถึงปัญหาที่เกิดขึ้นจากการนิเทศออนไลน์เพื่อให้การนิเทศมีประสิทธิภาพและเหมาะสมกับนักศึกษา ทั้งนี้เพื่อที่สาขาวิชาศึกษาศาสตร์โดยเฉพาะอาจารย์ที่ปรึกษาสามารถนำข้อเสียดังกล่าวไปปรับปรุงเพื่อให้นักศึกษาเกิดการเรียนรู้อย่างมีคุณภาพ และมีการบริหารการดำเนินงานการนิเทศออนไลน์ได้อย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น และจากการศึกษาแผนกิจกรรมประจำชุดวิชาพบว่า คณะกรรมการบริหารชุดวิชาได้กำหนดแนวทางในการจัดการนิเทศออนไลน์ไว้ดังนี้

1) นักศึกษาจัดทำโครงการจัดการเรียนรู้วิชาเอก ซึ่งสอดคล้องกับวิชาและชั้นที่นักศึกษารับหน้าที่อยู่ในสถานศึกษาที่ฝึกปฏิบัติการจัดการเรียนรู้ ภาคเรียนละ 1 โครงการ

2) จัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ จำนวน 120 ชั่วโมง ต่อ 1 ภาคเรียน ส่งให้ครูพี่เลี้ยงเพื่อตรวจและลงชื่อรับรองการตรวจ นักศึกษาส่งแผนการจัดการเรียนรู้ให้ผู้นิเทศทางอีเมลส่งแผนที่ตรวจแล้วให้อาจารย์ที่ปรึกษา โดยส่งผ่านช่องทาง e-mail หรือทางอื่นที่ได้นัดหมายกับอาจารย์ไว้

3) อาจารย์ผู้นิเทศตรวจแผนการจัดการเรียนรู้ของนักศึกษา และให้คำแนะนำในการปรับปรุงแก้ไข และส่งกลับให้นักศึกษาผ่านห้องย่อยที่จัดไว้ใน Microsoft team, e-mail หรือทางอื่นที่ได้นัดหมายกันไว้

4) นักศึกษานำแผนการจัดการเรียนรู้ที่ผ่านการตรวจแล้วไปปรับปรุงแก้ไข แล้วเลือกแผนที่ได้รับคืนจากอาจารย์ที่ปรึกษาและปรับปรุงแก้ไขแล้วจำนวน 3 แผน เพื่อทดลองสอนและถ่ายทำวิดีโอจัดการเรียนรู้สำหรับนำไปเสนอต่ออาจารย์นิเทศ

4) นักศึกษาเข้ารับการนิเทศแบบทางไกลแบบออนไลน์ ผ่านแอปพลิเคชัน Microsoft teams ภาคเรียนละ 3 ครั้ง โดยมีขั้นตอนการดำเนินการดังนี้

(1) นักศึกษานำเสนอแผนการจัดการเรียนรู้และเปิดวิดีโอจัดการเรียนรู้

(2) เพื่อนนักศึกษาร่วมวิพากษ์แผนและการจัดการเรียนรู้ สะท้อนผลการจัดการเรียนรู้เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ร่วมกัน

(3) อาจารย์ผู้นิเทศสังเกตการณ์จัดการเรียนรู้ ให้ผลสะท้อนกลับหลังเสร็จสิ้นการนำเสนอและการเรียนรู้ร่วมกันของนักศึกษา

จากการศึกษาบริบทของชุดวิชาการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู และการจัดการเรียนรู้ที่เปลี่ยนแปลงไป คณะผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาปัญหาที่นักศึกษาประสบในการรับการนิเทศทางไกลแบบออนไลน์ของชุดวิชาดังกล่าวในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ การส่งแผนการจัดการเรียนรู้ การถ่ายทำวิดีโอ และ การสะท้อนผล เพื่อนำไปปรับปรุงระบบการนิเทศให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์การวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัญหาการนิเทศออนไลน์ของนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรบัณฑิต แขนงหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

ขอบเขตการวิจัย

เนื่องจากนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรบัณฑิตของมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราชในการศึกษา 2565 มีจำนวนมาก เพื่อให้เกิดความสะดวกในการนิเทศและเป็นไปตามเกณฑ์ตามที่คุรุสภากำหนด คือ อาจารย์ที่ปรึกษา 1 คน ทำการนิเทศและดูแลแก่นักศึกษาไม่เกิน 10 คน คณะกรรมการบริหารชุดวิชาจึงมีการแบ่งกลุ่มนักศึกษาออกเป็นกลุ่มย่อยๆ

กลุ่มเป้าหมายคือ นักศึกษาระดับประกาศนียบัตรบัณฑิต แขนงหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราชที่ลงทะเบียนชุดวิชา 20596 ในปีการศึกษา 2565 จำนวน 31 กลุ่ม มีนักศึกษา 280 คน โดยผู้วิจัยทำการเลือกแบบเจาะจงจากกลุ่มนักศึกษาที่สอนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 2 กลุ่ม มีนักศึกษา 13 คน

นิยามศัพท์

การนิเทศการจัดการเรียนรู้ออนไลน์ (Online Supervision of Teaching) หมายถึง กระบวนการที่มุ่งให้คำแนะนำ และความช่วยเหลือแก่นักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูในการปรับปรุงและพัฒนากระบวนการจัดการเรียนรู้ให้เกิดผลดีต่อการเรียนรู้ และพัฒนาการในด้านต่าง ๆ ของนักศึกษา โดยจะกระทำในรูปแบบออนไลน์เท่านั้น ทั้งการจัดทำแผนจัดการเรียนรู้ การให้คำแนะนำในการปรับปรุงแผนจัดการเรียนรู้ การสังเกตการณ์จัดการเรียนรู้ และการสะท้อนผล

วิธีดำเนินการวิจัย

การดำเนินการวิจัยมีสองขั้น ดังนี้

ขั้นแรก แบ่งออกเป็น 2 ขั้นย่อย ได้แก่

1) นักศึกษาปฏิบัติเข้ารับการปฐมนิเทศเกี่ยวกับการฝึกปฏิบัติวิชาชีพครู การรับการนิเทศทางไกลแบบออนไลน์จากผู้วิจัยซึ่งทำหน้าที่เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาและอาจารย์นิเทศ

2) นักศึกษาจัดทำโครงการสอน แผนการจัดการเรียนรู้จำนวน 120 ชั่วโมง ส่งให้แก่ครูพี่เลี้ยง ๆ ให้คำแนะนำแล้วลงลายมือชื่อรับรองการตรวจ แล้วส่งให้อาจารย์นิเทศตามช่องทาง online ตามที่นัดหมายกันไว้ เมื่อรับผลการตรวจจากอาจารย์นิเทศแล้วเลือกแผนเพื่อทดลองสอน บันทึกวีดิทัศน์เพื่อนำเสนอในวันเข้ารับการนิเทศตามที่กำหนดไว้

ขั้นที่สอง

ผู้วิจัยจัดการสนทนากลุ่มขึ้น 2 ครั้งผ่าน MS Teams ครั้งแรกเป็นการสนทนากลุ่มของนักศึกษากลุ่มที่ 1 จำนวน 8 คน และครั้งที่สองเป็นการสนทนากลุ่มของนักศึกษากลุ่มที่ 2 จำนวน 5 คน โดยผู้วิจัยรับหน้าที่เป็นผู้ดำเนินการสนทนากลุ่ม แต่ละครั้งใช้เวลาประมาณ 50-60 นาที ข้อมูลจากการสนทนากลุ่ม (Focus group) จะถูกนำไปถอดข้อความเสียง และนำไปวิเคราะห์ความเชื่อมโยงของเนื้อหา และสรุปผลโดยการบรรยายในลักษณะของงานวิจัยเชิงคุณภาพ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แนวคำถามสำหรับเป็นประเด็นเพื่อศึกษาปัญหาการนิเทศออนไลน์

ประโยชน์ที่รับจากการวิจัย

ได้ข้อมูลปัญหาการจัดการนิเทศการจัดการเรียนรู้ในเชิงลึกจากนักศึกษาเพื่อนำไปประกอบการพิจารณาปรับปรุงการนิเทศนิเทศออนไลน์ของนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรบัณฑิต แขนงหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราชให้ดียิ่งขึ้น

ผลการวิจัยและการอภิปรายผล

จากการสนทนากลุ่มนักศึกษา จำนวน 2 กลุ่ม ผู้วิจัยสามารถสรุปปัญหาที่เกี่ยวข้องกับการนิเทศแบบออนไลน์ของนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรบัณฑิต แขนงหลักสูตรและการสอน ที่ลงทะเบียนชุดวิชา 20596 ปีการศึกษา 2565 ออกเป็น 4 ประเด็น ได้แก่ การจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ การส่งแผนการจัดการเรียนรู้ การถ่ายทำวีดิทัศน์ และการสะท้อนผล โดยสามารถอภิปรายแยกเป็นประเด็นได้ดังนี้

1. นักศึกษามีภาระงานอื่นมากนอกเหนือจากการทำแผนจัดการเรียนรู้ และการจัดการเรียนรู้ตามแผนจัดการเรียนรู้ ปัญหานี้เป็นปัญหาหลักซึ่งครอบคลุมทั้ง 4 ขั้นตอนข้างต้น โดยปกตินักศึกษาที่เรียนประกาศนียบัตรวิชาชีพครูที่มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช คือ นักศึกษาที่ประกอบอาชีพครูอยู่แล้ว ดังนั้นนักศึกษาจึงมีภาระงานประจำที่ต้องปฏิบัติ นอกจากจะเป็นครูซึ่งมีหน้าที่จัดการเรียนการจัดการเรียนรู้ตามที่เรารวบรวมกันได้นั้น แต่งานของครูซึ่งนักศึกษาต้องปฏิบัติมีตั้งแต่การจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ การวัดและประเมินผล การดูแลเอาใจใส่ต่อสุขทุกข์ของนักเรียน คอยดูแลไม่ให้ประพฤติดนไม่เหมาะสม นักศึกษายังต้องมีการหาความรู้เพื่อพัฒนาตนเอง เข้าอบรมตามที่โรงเรียนกำหนด นอกจากนี้ นักศึกษาต้องมีหน้าที่ดูแลงานเอกสารของโรงเรียน และภาระอื่นที่ได้รับมอบหมายจากโรงเรียน การทำอาหารให้นักเรียน การอยู่เวร การรับส่งนักเรียน ยังไม่นับรวมภาระครอบครัวของตนที่นักศึกษาต้องดูแลรับผิดชอบอีกด้วย ซึ่งสอดคล้องกับที่ วิไล ตั้งสมจิตคิด (2554) ระบุไว้เกี่ยวกับภาระงานของครูไว้ในด้านการจัดการเรียนรู้ คือ การให้การศึกษ การปกครองดูแล การให้คำปรึกษาแนะนำ แนะนำแนวทางการศึกษา การแนะนำอาชีพ และปัญหาต่าง ๆ แก่นักเรียน และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ พรทิพย์ ทับทิมทอง (2560) ที่ระบุไว้ว่า ครูจะใช้เวลาปฏิบัติภาระงานสอนโดยเฉลี่ย 272.63 ชั่วโมงต่อภาคเรียน ซึ่งครูใช้เวลาปฏิบัติภาระงานสอนตามตารางสอนมากที่สุดโดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 364.26 ชั่วโมง รองลงมาคือ ใช้เวลาปฏิบัติภาระงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนรู้มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 321.45 ชั่วโมง และการใช้เวลาปฏิบัติงานพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาของฝ่ายต่าง ๆ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 132.17 ชั่วโมง งานทะเบียนและวัดผล มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 300.32 ชั่วโมงต่อภาคเรียน รวมทั้งงานอื่นที่ผู้บังคับบัญชามอบหมายมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 38.34 ชั่วโมงต่อภาคเรียน สำหรับนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรบัณฑิต เมื่อต้องเข้าเรียน นักศึกษาจึงต้องแบ่งเวลาให้ดียิ่งขึ้นเพื่อจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ 6 แผน ให้สมบูรณ์และดำเนินการบันทึกวิทัศน์ตามแผนการจัดการเรียนรู้นั้น ดังนั้น ปัญหาภาระงานนี้จึงเป็นปัญหาหลักที่นักศึกษาทุกคนกล่าวถึง

ทั้งนี้จะมีรายละเอียดของปัญหาที่แตกต่างกันไปแต่ละบุคคล เมื่อใกล้ถึงกำหนดเวลาเข้ารับการนิเทศ นักศึกษาจึงเร่งรัดการทำแผนจัดการเรียนรู้ และบันทึกการเรียนการจัดการเรียนรู้เพื่อให้ทันเข้ารับการนิเทศ งานที่ได้จึงไม่สมบูรณ์ทั้งแผนการจัดการเรียนรู้ซึ่งต้องมีการแก้ไขอยู่หลายครั้ง จนกว่าจะได้แผนการจัดการเรียนรู้ที่ดีที่สุดที่จะนำไปใช้จัดการเรียนการจัดการเรียนรู้ในชั้นเรียน รวมไปถึงการถ่ายทำวิทัศน์ นักศึกษาบางคนไม่มีสถานที่ในการถ่ายทำเนื่องจากกำหนดวันกะทันหัน จึงต้องใช้ศาลาวัดในการจัดการเรียนรู้ นักศึกษาบางคนทำวิทัศน์ได้เพียง 7 นาที ซึ่งไม่ครอบคลุมขั้นตอนกระบวนการจัดการเรียนรู้ทั้งหมด นอกจากนี้แล้ว ยังมีนักศึกษาบางคนที่ไม่สามารถจัดการเรียนการจัดการเรียนรู้และถ่ายทำวิทัศน์ได้ทันตามระยะเวลาที่กำหนด รวมไปถึงขั้นเข้ารับการนิเทศ นักศึกษาบางคนอาจไม่สามารถเข้ารับการนิเทศตามวันที่กำหนด โดยเฉพาะวันที่ตรงกับวันสำคัญต่าง ๆ เช่น วันเด็ก และวันสำคัญทางศาสนา รวมถึงช่วงที่ตรงกับ

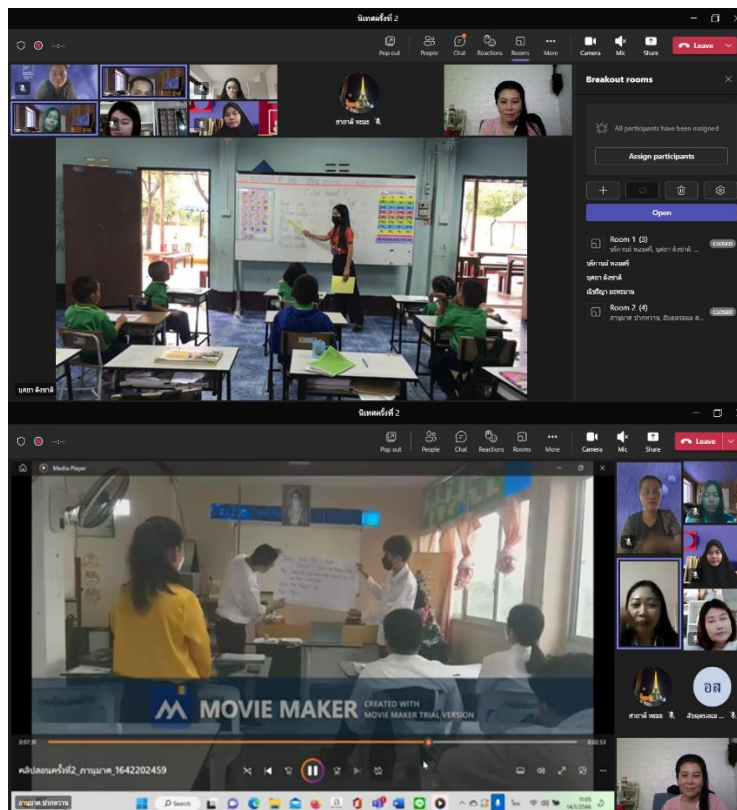

กิจกรรมสำคัญของโรงเรียน เช่น พานักเรียนไปแข่งขัน การเตรียมเอกสารเข้ารับการประเมิน ซึ่งจะมีการแจ้งอาจารย์ที่ปรึกษาผ่านทางไลน์แอปพลิเคชันอยู่เสมอ

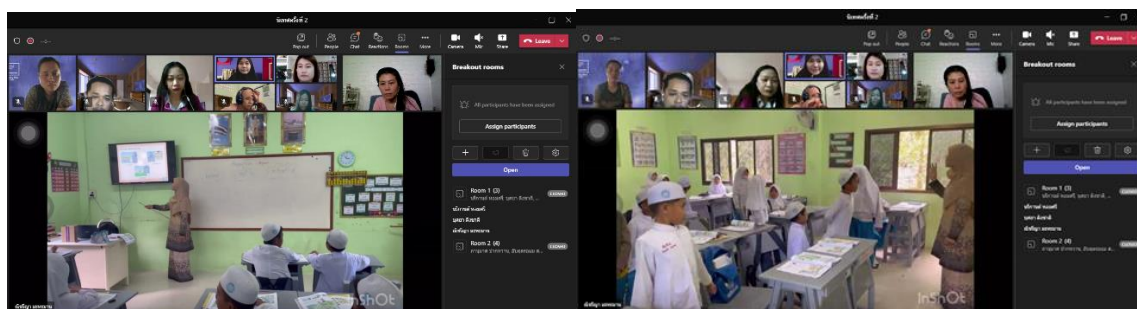
2. นักศึกษาขาดสื่อเทคโนโลยี อินเทอร์เน็ต โดยเฉพาะเครื่องมือการบันทึกภาพการจัดการเรียนรู้ที่เหมาะสม ซึ่งในประเด็นมีความเกี่ยวข้องกับขั้นการส่งแผนการจัดการเรียนรู้และขั้นการถ่ายทำวิดีโอทัศน์ นักศึกษากล่าวว่า ปัญหาใหญ่ประการหนึ่งคือ การที่นักศึกษาระดับประกาศนียบัตรบัณฑิตของมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราชบางคนอยู่ในพื้นที่ห่างไกล ดังนั้น เรื่องการเข้าถึงของอินเทอร์เน็ตย่อมสร้างปัญหาในการจัดการเรียนรู้ไม่น้อย รวมถึงการส่งงานด้วย บางครั้งนักศึกษาต้องเดินทางไปอีกพื้นที่เพื่อหาสัญญาณในการส่งแผนจัดการเรียนรู้ให้อาจารย์ที่ปรึกษา และนักศึกษาบางคนไม่สามารถรับรู้เมื่ออาจารย์ที่ปรึกษาทบทวนและให้ข้อคิดเห็นเพื่อนำแผนการจัดการเรียนรู้ไปปรับปรุง นักศึกษาแก้ไขปัญหาด้วยการใช้คอมพิวเตอร์ของโรงเรียนในการส่งแผนการจัดการเรียนรู้ รวมทั้งการเข้ารับการนิเทศ โดยการขออนุญาตผู้อำนวยการของโรงเรียนว่าจะขอเข้ามาใช้พื้นที่ในวันเสาร์และอาทิตย์ ซึ่งตรงกับการเข้ารับการนิเทศ และสัมมนาเสริม

อีกประการหนึ่งที่สำคัญคือ เรื่องการขาดอุปกรณ์ในการบันทึกวิดีโอทัศน์ หรืออุปกรณ์ที่ใช้ในการบันทึกวิดีโอทัศน์ไม่มีประสิทธิภาพเพียงพอ ทำให้เสียงและภาพไม่ชัดเจน ซึ่งมีผลต่อการนิเทศด้วยการสนทนากลุ่ม ส่วนใหญ่นักศึกษาใช้อุปกรณ์ส่วนตัวในการบันทึกภาพ ปัญหาที่พบคือ อุปกรณ์ที่ใช้อาจมีคุณภาพไม่เพียงพอ ทำให้ได้ยินเสียงไม่ชัดเจน เสียงเบา มีเสียงแทรกเยอะ และภาพไม่คมชัด มีนักศึกษาจำนวนสองคนระบุว่า ตนเป็นฝ่ายประชาสัมพันธ์ของโรงเรียน อุปกรณ์ที่ใช้จึงมีคุณภาพที่ดี แต่พื้นที่หน่วยความจำมีจำกัด ทำให้มีปัญหาในการบันทึกภาพและส่งไฟล์ นักศึกษาจึงต้องมีการเคลียร์พื้นที่หน่วยความจำเสียก่อน ซึ่งใช้เวลานานพอสมควร นักศึกษาแก้ปัญหาข้างต้นด้วยการซื้อพื้นที่หน่วยความจำเพิ่มเพื่อเก็บข้อมูลระบบคลาวด์ทำให้ต้องมีค่าใช้จ่ายเพิ่มเติม

3. วิดีทัศน์ในการจัดการเรียนรู้มีเพียงมุมเดียว ในขั้นตอนการบันทึกภาพเพื่อนำมาเสนอในแต่ละครั้งนั้น นักศึกษามักทำการติดตั้งกล้องไว้ในมุมใดมุมหนึ่งของห้องเรียน ส่วนใหญ่มักจะเป็นด้านหลังห้องเรียนเพื่อให้เห็นกระบวนการจัดการเรียนรู้ของครู (นักศึกษา) ได้ชัดเจน มีเพียง 3 คนที่สามารถจัดทำคลิปที่เห็นมุมต่าง ๆ ในห้องเมื่อนักเรียนทำกิจกรรมการเรียนรู้ ดังนั้น เวลาเปิดวิดีโอทัศน์เพื่อนำเสนอ อาจารย์นิเทศและเพื่อนในชั้นจึงสามารถเห็นได้เพียงมุมเดียวเท่านั้นคือ มุมด้านหน้าห้อง แต่ไม่ได้เห็นหน้าตาของนักเรียนในชั้นเรียนว่ามีความกระตือรือร้นเพียงใด หรือ นักเรียนคนใดเกิดข้อสงสัย นั่นหมายความว่า การควบคุมชั้นเรียนนั้น อาจารย์นิเทศจะเห็นเพียงบางส่วนเท่านั้น ดังภาพ

นักศึกษาคนหนึ่งกล่าวว่า เนื่องจากเสียงที่ได้ไม่ชัดเจนและภาพไกลเกินไป นักศึกษาจึงขอให้เพื่อนร่วมงานถ่ายทำวิดีโอทัศน์ให้ จึงทำให้อาจารย์นิเทศได้เห็นมุมมองอื่น ๆ ในชั้นเรียน แต่เพื่อนร่วมงานต้องสลับคาบสอนในเวลาสอนที่ใกล้กัน เพื่อมาช่วยถ่ายวิดีโอทัศน์ ในกรณีที่ไม่สามารถสลับคาบสอนได้ เพื่อนร่วมงานจึงต้องมอบหมายงานให้นักเรียนทำระหว่างถ่ายทำวิดีโอทัศน์ให้ ข้อดีคือ อาจารย์ที่ปรึกษาได้เห็นภาพในมุมมองอื่นด้วย แต่นักเรียนในชั้นอื่นอาจได้รับผลกระทบ

4. การสะท้อนผลการจัดการเรียนรู้ขึ้นกับคุณภาพของคลิปวิดีโอทัศน์และการนำเสนอของนักศึกษา ในการสะท้อนผลการนิเทศ นักศึกษากล่าวว่า หลังจากที่ได้รับการสะท้อนผลแล้ว นักศึกษารู้สึกว่า วิดีโอทัศน์ที่ให้อาจารย์นิเทศและเพื่อนร่วมชั้นให้ชมนั้นเป็นเพียงส่วนหนึ่งการทำงานของครู อาจารย์นิเทศอาจไม่เห็นสภาพ

ความเป็นจริงของโรงเรียน ห้องเรียน หรือแม้แต่นักเรียนในห้องซึ่งมีลักษณะที่ต่างกัน ดังนั้น ในบางข้อสังเกตที่อาจารย์นิเทศแจ้ง นักศึกษาอาจไม่สามารถแก้ไขได้ เช่น สภาพของห้องเรียนที่มีแสงสว่างไม่เพียงพอ สภาพห้องเรียนที่แคบ ไม่สามารถจัดโต๊ะ เก้าอี้ ได้เหมาะสมเอื้อให้ครูเข้าถึงนักเรียนได้อย่างสะดวก รวมถึงพื้นที่ในการปฏิบัติกิจกรรมการเรียนรู้ หรือแม้แต่ความผิดปกติของนักเรียนบางคนที่สามารถสร้างปัญหาในชั้นเรียนหรือก่อวุ่นวายแก่ผู้อื่น ๆ

นักศึกษากล่าวเพิ่มเติมว่า ในบางครั้งเมื่อทำการบันทึกภาพตรงกับสถานการณ์ที่ทำให้การบันทึกภาพและเสียงไม่ได้คุณภาพเท่าที่ควร เช่น ฝนตก หรือ โรงเรียนมีกิจกรรมอื่น ๆ ที่ทำให้มีเสียงอื่นสอดแทรกเข้ามาในวิดิทัศน์นอกจากนี้แล้ว นักศึกษายังให้ข้อสังเกตเพิ่มเติมว่า นอกจากนี้แล้ว เวลาในการเข้ารับการนิเทศนั้นใช้เวลานานมาก นักศึกษา 1 คนอาจต้องใช้เวลาราว 40 นาที - 1 ชั่วโมง รวมการเปิดวิดิทัศน์ และการนิเทศ นักศึกษาคนหลัง ๆ อาจทำให้ความตื้อร้อนของนักศึกษาน้อยลง อาจารย์ที่ปรึกษามีการแก้ไขโดยอนุญาตให้มีการตัดต่อวิดิทัศน์ให้สั้นลงได้ แต่เมื่อมีการอนุญาตให้ตัดต่อวิดิทัศน์ได้ นักศึกษาก็มักจะตัดส่วนที่คิดว่าไม่เหมาะสมออก ทำให้อาจารย์นิเทศจะไม่ได้เห็นภาพจริงทั้งหมด

ข้อเสนอแนะ

ในการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ โดยเฉพาะการนิเทศการจัดการเรียนรู้ออนไลน์ให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น นอกจากจะศึกษาถึงปัญหาในเชิงลึกแล้ว ควรศึกษาถึงปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูของนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรบัณฑิต หลักสูตรและการสอนต่อไป

กิตติกรรมประกาศ

ผู้วิจัยขอขอบคุณ นักศึกษาระดับประกาศนียบัตรบัณฑิต แขนงหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ที่ลงทะเบียนชุดวิชา 20596 การฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ภาคต้น ประจำปีการศึกษา 2565 กลุ่มที่ 1 และกลุ่มที่ 9 ที่ยินดีให้ข้อมูลอย่างละเอียดเพื่อให้อาจารย์นำปัญหาดังกล่าวไปปรับปรุงแก้ไขการนิเทศออนไลน์ให้มีคุณภาพดียิ่งขึ้น

บรรณานุกรม

พรทิพย์ ทับทิมทอง และจุไรรัตน์ สุตรุ่ง. (2560). การวิเคราะห์ผลของการใช้เวลาในการปฏิบัติภาระงานสอนที่มีต่อประสิทธิภาพการจัดการเรียนรู้ของครูในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. *An Online Journal of Education (OJED)*, 12(2) (เมษายน - มิถุนายน 2560), 353-369.

- วัชรรา เล่าเรียนดี. (2556). ศาสตร์การนิเทศการสอน และการโค้ช การพัฒนาวิชาชีพ: ทฤษฎีกลยุทธ์สู่
การปฏิบัติ (พิมพ์ครั้งที่ 12). นครปฐม: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขตพระราชวังสนาม
จันทร์นครปฐม.
- วีไล ตั้งจิตสมคิด. (2544). การศึกษาและความเป็นครูไทย. กรุงเทพฯ: โอ. เอส. พรินติ้งเฮาส์.
- สาขาวิชาศึกษาศาสตร์. (2563). หลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิต แขนงวิชาหลักสูตรและการสอน ฉบับ
ปรับปรุง 2563. มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- Augustsson, G., & Jaldemark, J. (2014). Online supervision: A theory of supervisors' strategic
communicative influence on student dissertations. *Higher Education*, 67(1), 19-33.
- Mette, I. (2020). Reflections on Supervision in the Time of COVID-19. *Journal of Educational
Supervision*, 3(3), 1-6. <https://doi.org/10.31045/jes.3.3.1>
- Wiles, J., & Bondi, J. (2004). *Supervision: A Guide to Practice* (6th ed.). New Jersey: Pearson.
Prentice-Hall.